

УДК 111.32:141.12

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.46.13>

НОТАРІАЛЬНА СУТНІСТЬ ЛЮДИНИ

Наталія Манойло

<https://orcid.org/0000-0002-6369-7437>

*Український державний університет імені Михайла Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, 02000, м. Київ, Україна*

Сучасна філософська антропологія серед чинників, які формували людину в процесі еволюційного становлення планети Земля, є мова як прояв культури природи. Що насправді відповідає дійсності, оскільки разом зі звучанням вона несе в собі сутнісне розмаїття Буття Всесвіту. Звичайно, що його потрібно відкрити в ній, а не просто користуватись як засобом спілкування, отриманим без будь-яких пізнавальних зусиль, як це властиво людині в дитячому віці. В цьому її покликання, на який вона має адекватно відгукнутись за допомогою цілеспрямованого навчання в системі освіти. Пізнати себе означає пізнати її зміст, який специфічним чином розкриває як сутність конкретної людини в єдності індивідуальних і загальнородових соціокультурних проявів, так і сутність природного буття, оскільки вона є його продуктом. Проблема нелегка для того, аби її сприйняла пересічна людина, адже це потребує від неї незвичних для буденного життя вольових зусиль, які, згідно логіки здорового глузду, краще спрямувати на ті сфери діяльності, які забезпечують її безпосередні потреби, найперше у власному домі. Те, що саме мова є домом її буття, може видатись як всього лише метафора. Між тим, якщо зосередити пізнавальну увагу на аналізі тих значень, які несе в собі мова кожним своїм звуком і знаком у всій своїй універсальній народній багатоманітності в земних межах, можна відкрити щось несподіване. А саме: виявиться, що багатозначність одного єдиного слова не лише невелика, але насамперед безумовний позитивний момент. Не випадково словники, які відображають лексичний склад давніх мов, особливо ж латини, наводять не декілька, а іноді й кільканадцять. Саме таким є слово нота, яке обране для аналізу і яке розкриває кожну людину не просто як істоту, що говорить, а як людину-нотаріуса. Поєднане з деякими іншими, воно дає образ цілісної людини.

Ключові слова: мова, людина, нотаріус, пізнання, секрет, секретар, характер.

Постановка проблеми. Належному розумінню важливості властивої мові людині-творчого статусу заважає, на наше переконання, її тлумачення попередньою ідеологією. Мова визнавалась лише в її тісному зв'язку з працею у сфері виробництва матеріальних благ. Між тим вона виникла раніше, ніж зазначена сфера діяльності, якій передувала багатотисячолітній період збиральницького способу життя, який не зовсім відповідає змісту поняття праці. Але в цей же час вдосконалювався і збагачувався лексичний склад мови. Тому саме праця над нею, над тими смислами, які вона містить у собі, відкриває людині той потенціал, який вона, роблячи її об'єктом прискіпливого аналізу, активує/розвиває у вигляді мислення як методу пізнання й методу підпорядкування стихійної волі у волю розуму. Адже в природі на все воля розуму як закону. Це можна й потрібно розуміти не лише як перебування біля зовнішньої відносно людини матеріальної речі. Більш важливо, щоб людина усвідомлювала, що вона, промовляючи щось, постійно перебуває біля себе самої, а тому має відповідати за них, оскільки це духовний дим її буття в якості мікрокосму. Як і те, що це властиво будь-якій мові, а статус грецької виділений як вдячність за зародження цією мовою філософії з її закликком до самопізнання.

Методологічною основою статті є семантико-герменевтичний аналіз обраних нами ключових слів, що дозволить реалізувати поставлену мету. Крім того, ми посилаємось

на визначення суті людини у висвітленні чільних представників сучасної філософської антропології.

Метою статті є довести причетність фактично кожної людини до тих атрибутивних ознак, які характеризують нотаріуса, проте не є ними за професією.

Виклад основного змісту. Отже, розглянемо ті смисли, які відображає слово *nota-rius* в самій внутрішній сутності людини, її свідомості.

Корінь слова *nota* має багато значень. Їх вкрай важливо не просто навести, але й виходити з того, що всі вони характеризують людину в її пізнавальному й суспільному статусі. Отже, «**nota, ae**» – знак, літера, штамп, звернення. [2, с. 281].

Варто також навести похідні слова від *nota*. «**notabilis, e**» замітний, незвичайний [2, с. 281]. «**notitia (notities), ae f**» – знайомство; знання; список [2, с. 281]. «**notarius, i m, f**» – писар, секретар, стенограф [2, с.281].

Спочатку спробуємо навести ознаки наведених слів, в яких коренем є *nota*, спроектувати на їх причетність і присутність як при навчанні людини в системі освіти, так і в тих вимогах до них в разі професійної діяльності в якості нотаріусів.

Почнемо з аналізу вихідних значень *nota*, яку наводить словник.

По-перше, відомо, що людину творить мова. Але слід наголосити, що не сама по собі мова створює людину, а лише в тому випадку, коли та свідомо розмірковує над тими прихованими за позначенням і звучанням змістами *знаків, відміток, їх ознак*. Іншими словами, йдеться про усвідомлену необхідність докладати цілеспрямованих зусиль, необхідність працювати над тим, аби за зовнішнім їх сприйманням відкривати в них ті смисли, які пращури передають нащадкам, намагаючись через них залишити набутий ними досвід і тим полегшити їх життєву долю. Так мова як засіб спілкування набуває більш важливої функції, а саме: бути усвідомленою в якості *пізнавального засобу*. І разом із цим бути усвідомленою як засіб для розвитку пізнавального мислення, оскільки вона зберігає його результати, є його невичерпним арсеналом.

По-друге, наведені значення конкретизують попередні. Йдеться вже не просто про *знаки й відмітки*, а про їх головну *ознаку*, якою є те, що вони набувають чітко виражену форму *букв, писемності*. Оскільки мова є душевним внутрішнім голосом/звучанням певних людських спільнот, чий спосіб життя формується в різних біогеоценозах у певних просторово-часових географічних координатах, вона не лише для цих спільнот, але й для інших є також проявом їх *зашифрованого тайнопису*, над яким потрібно терпляче працювати, аби таємне стало явним. Так формується те, що Гегель назвав «муками мислення», муками пізнання. Тим, що євангельська мудрість виразила судженням про те, що «хто має вуха – почує, хто має очі – побачить». Так органи сприйняття отримують пізнавальний статус *аналізаторів*. Мова – це справді *стенографічний опис* історії життя. Лише завдяки їй нащадки можуть відкрити для себе ту пізнавальну спадщину, яка сформувалась їх пращурами. Так відбувається й у спілкуванні між живими індивідами, адже усне звукове повідомлення миттєво розчиняється в просторі, натомість записане мовлення зберігається. Більше того, людині властиво забувати зміст почутого й побаченого, а його писемна чи знакова форма дозволяє пригадати будь-які події. В тому числі мати можливість опосередковано спілкуватись зі всією пізнавальною спадщиною людства.

По третє, *штамп, звернення* – являють собою споріднений, фактично синонімічний, перелік тих особливостей, які відображають субстанціональні сутнісні й суттєві підвалини людини в єдності її вроджених і набутих властивостей. Справа в тому, що людина мотивується в своїх життєвих суспільних взаємодіях значно більшою мірою вродженими внутрішніми/душевними порухами, аніж тими, які їй пропонує соціокультурне середовище.

Тут варто розкрити зміст феномена імпресингу. Але перед цим також потрібно відзначити, що пізнавальний досвід людина починає формувати лише в тому випадку, коли порушується її рівноважний душевний стан, коли її *вражають* невідомі й незвичні їй події. Звичайно, його досить складно утримувати, перебуваючи в універсальній, хоча це для окремого індивіда є певним перебільшенням, взаємодії з природним і соціальним оточенням. Між тим саме порушення рівноважного стану дозволяє спрямувати силу характеру, його енергію на пошук засобів його відновлення.

Завдання родини, як і всіх державних структур, покликаних управляти суспільством, бути свідомими своєї навчально-освітньої та виховної відповідальності за виявлення у громадян, починаючи з раннього дитячого віку, ті імпресинги, які найбільшою мірою вразили їх та які продовжують визначати їх діяльність. Соціально-культурне нав'язування здійснюється не тільки й навіть не стільки батьками, скільки суспільством, державний устрій якого тяжіє до авторитаризму, тоталітаризму й диктатури. Його впливи досить явно проявляються по відношенню до системи нотаріату загалом, нотаріусів в першу чергу. В даному разі йдеться про Україну. Проголошення в Конституції того, що вона «є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава», не означає того факту, що вся сукупність суспільних відносин відповідає тим критеріям, які є змістом перелічених понять.

Посилання на Ст.1 Конституції України не є випадковим, адже саме в цьому документі відображаються *вид, рід, розряд* держави як інституту управління суспільством в цілому та певного способу життєдіяльності кожної окремої людини. Конституція – це той текст, та *nota*, той писемний текст, та сукупність *знаків*, які людина зобов'язана трансформувати у власну *значиму* соціокультурну мотиваційно спрямовану колективну й індивідуальну свідомість. Це справді *родовий* текст, який визначає *види* суспільно-політичної й водночас морально-етичної та етико-правової поведінки людини відповідно до певних *розрядів/розділів*, що відображають рівень *актуалізації* нею власних *потенційних* можливостей.

Людину, в першу чергу творить мова текстів, а не уміння говорити, яке не потребує від неї цілеспрямованих зусиль. Адже цільове призначення мови в тому, щоб спрямувати вольові зусилля людини на пізнавальні результати, які є їх – і людини, і мови – внутрішньою сутністю, здатні підсилити її життєздатність, відкрити в ній самій нею самою зазначені ознаки. А саме, ті *відмітні риси, властивості та якості*, які не просто відчужені, відсторонені, відокремлені, отже, абстраговані від сутності людини, а наявні в ній і як її суб'єктивні, і як водночас суб'єктивні дії, але які, будучи пізнані, вже не є проявом свавільної афективно-інстинктивної волі. Напроти, є такими, які діють як на її, так і на суспільну користь.

Здійснивши такий аналіз, можна стверджувати, що *почесна назва*, якою йменується Людина, потребує від неї *усвідомленого розуміння* свого еволюційного походження. Цьому сприяє не просто сприйняття мови як прояву фізичної дії звуку, а наполеглива праця над тим, щоб звучання органічно перейшло в значення, якими є ті глибинні душевні повідомлення, які характеризують всі ознаки слова *nota*. Всього чотири літери, звуки, поєднані в одне слово, але який глибокий зміст вони несуть в собі!

Крім того, цей аналіз потрібний для того, щоб у людини *появилось розуміння* того, що аксіома про свідомість як внутрішній стан матерії не є такою, яка нав'язується системою освіти, а є внутрішньою сутністю людини. Арістотель відзначав, що піддання сумніву вихідних пізнавальних аксіом, їх доведення є свідченням *нерозуміння* специфіки наукового пізнання. На цьому слід наголосувати, адже споживачі наукових вчень у своїй переважній більшості не є вченими, не є науковцями. Це відчувається постійно в бажанні навіть

студентства, не кажучи вже про пересічний люд, піддавати сумніву якраз аксіоматичні положення, а не певні висновки, отримані на їх основі. Тут, безперечно, сумнів необхідний.

Зазначені смисли дозволять людині усвідомити той факт, що, як прийнято говорити, «світла пам'ять» про людину залишається не тоді, коли її *поховають* у землі, а лише в тому випадку, коли вона, будучи свідомо неминучості власної смерті, ще за життя буде докладаати зусиль для того, аби зі *схованки* власної душі повідомляти суспільству засобом *письмових записок* її потаємні думки. Звичайно, що вони не завжди світлі, але людина може бути максимально щира у своїх помислах і намірах лише наодинці з собою. Але й негарні з точки зору моральності думки дозволяють створювати об'єктивну теорію людини. Такою вона може бути в тому випадку, коли її створюють на поєднанні мотивів, які йдуть від природи, й тих, які пропонує культура, заради гармонійно впорядкованої суспільної єдності, яка є бажаною для всіх без виключення членів суспільства. Включаючи, звичайно, й природне довкілля з її складовими.

Здійснивши такий аналіз кореневого слова *nota*, можна перейти до похідних від нього.

1. Щойно ми відзначили, яким чином пам'ять про нетривалий час свого життя людина здатна увічнити не лише тим, що матеріальне тіло також вічне, хоча й в іншому вигляді. Головне в тому, що, залишаючи по собі письмові записки про себе, вона справді творить *чудовий, пам'ятний, пречудовий* спосіб свого існування ще за час свого біологічного життя. Адже «рукописи не горять», отже діє *всесвітній універсальний закон збереження інформації в його соціокультурному сенсі*. Таким чином, *пам'ятний* спосіб і зміст свого існування має забезпечувати сама людина.

Постає питання: «В чому проявляється його *пречудовий* статус?». Очевидно, в тому, що людина *здатна* зберегти про себе пам'ять у тому випадку, якщо вона засвоїть суть мови не як звичного уміння розмовляти, говорити, яке дається засобом механічного запозичення. Має з'явитись усвідомлення мови як арсеналу мислення, як внутрішнього стану всього тілесного організму, всі складові якого потребують не лише суто психофізіологічного сприйняття, а насамперед лексичного озвучення й пізнання їх значення в універсальній взаємодії як в самому організмі, так і з зовнішнім середовищем – природним і суспільним. В такому разі твориться *чудесне диво* становлення людини як розумно-вольової істоти. Нерозуміння людьми цієї умови можна і слід вважати чи не головною причиною того, чому історія людства має такий трагічний характер.

2. Якщо погодитись із попередніми міркуваннями, то людина справді здійснює *вражаючий, надзвичайний, незвичний спосіб життя*. На жаль, такий спосіб життя не є звичним для людства зі щойно наведеної причини. Звичним є той, який відобразив Е. Морен, визначаючи людей в якості *розумних безумців*. А. Тойнбі, досліджуючи сотні суспільств в історії людства, цілком справедливо відзначив, що перспективи життєздатності мають ті суспільства, які наслідують творчий, а не консервативний мімесис. Творчий якраз і зумовлений тим, що прогрес в становленні людяної людини не в любові до ближнього на тій підставі, що він також за антропологічною будовою схожий на неї, а в любові до пізнання кожною людиною свого еволюційного призначення. А його, в свою чергу, розкривають ті особистості, які свідомо стають на шлях, визначений дослідником як *відхід-і-повернення*. Тобто, людина, здатна відійти від безпосередньо очевидного для органів відчуття сприйняття сьогодення до пізнання об'єктивної логіки розвитку людства в його історії. Метод такого пізнання дає філософія як школа розвитку пізнавального мислення. Це чудово визначив Р. Декарт формулою: «Я мислю, отже, Я існую» як мисляча істота. Як істота, що керується у своїй життєдіяльності розумною волею.

Абстрагування від сучасності не є абстрагуванням від емпірично достовірної дійсності. Навпаки, це пізнавальний шлях до поєднання індивіда з родом на основі об'єктивної реальності, статус якої не тільки й не стільки в дотичних для сприйняття об'єктах, скільки в дієвій дійсності законів як їх внутрішньої діяльної, фактично ж *само*діяльної, сутності, оскільки відносно неї – об'єктивної реальності – не існує якоїсь зовнішньої сили. Але шлях пізнання складний, обтяжливий для чи не абсолютної більшості людей. Тому вони обирають не творчий, а консервативний мімесис, який зберігає рівноважний стан як фізично й психо-фізіологічно нормальний. Хоча й користуються всіма благами, яким вони мають завдячувати тим, хто обирає *вражающий, надзвичайний, незвичний спосіб життя*. Звідси й досить гостра критика Ортегою-і-Гасетом масової людини за таку невдячність.

3. Об'єктивно-науковий аналіз історії розвитку суспільства дозволив довести, що насправді він зумовлений *незвичною, вражаючою* діяльністю тієї незначної частини людства, яка обрала для себе пізнавально-дослідницький спосіб життя. Але він *чітко видимий, помітний, відчутний* лише для тієї більш чисельної частини, яка відчула в собі таку ж потребу і для якої знайомство з нею означає в першу чергу знайомство з тими знаннями, які вона продукує або в якості сучасника, або ж як людина, яка їх засобами увічнила себе у віках, стала безсмертною. Це правило було принципом життя для Платона, який стверджував, що потрібно жити поруч із тими, хто кращий тебе. Причому, кращий в пізнанні, а не в поза-пізнавальному житті, адже кожній людині властиві також вчинки, які вона може вчиняти й поза розумною волею. Але вони для неї також об'єкт критичного аналізу і засіб для виправлення. Принаймні, так стверджував Сенека у відповідь на зауваження, що він не завжди діє так, як це описує у своїх творах.

Таким чином ми органічно підійшли до тієї категорії людей, які обрали для себе професію нотаріуса. Звичайно, ті значення, які подають словники, суттєво звужують і деформують уявлення про їх духовний соціокультурний потенціал. Насправді він такий, як ми його описали вище, а не такий, як це подає суто зовнішня характеристика.

На користь цього як зміст навчальних дисциплін, які потрібно засвоїти в період навчання у профільному ЗВО, так і ті неймовірні вимоги, які ставляться до правознавців, які бажають отримати дозвіл на професію практикуючого нотаріуса. Як і ті, що викладені в Законі «Про нотаріат в Україні» (й не тільки в ній), та які постійно доповнюються різними морально-етичними кодексами.

З іншого боку, йдеться про те, що *кожна людина*, яка, слідує в даному разі внутрішньому поклику, свідомо обирає для себе пізнавальний спосіб життя, *може розглядатись як людина-нотаріус*. Спробуємо довести це, взявши для поглибленого аналізу значення, яке не лише для професії нотаріуса має слово *секретар* як похідне від *секрет*.

Отже, йдучи впродовж всього свого життя пізнавальним шляхом, людина обирає чи не найтяжчий варіант власної самореалізації. Ми вже відзначили вище, що це не тільки людина обирає, але й сама природа наділяє досить незначну кількість людей, характер яких являє собою своєрідне «залізо для клеймування, тавро, клеймо, особливі властивості» (див. вище), використовуючи й розвиваючи які, такий шлях, з одного боку, робить їх провідниками людства, з іншого, позбавляє переважну його більшість від втрати душевної рівноваги й душевного спокою як життєвої норми.

Наведені значення слів секрет і секретар, взяті разом зі значеннями *nota* та похідними від нього, дозволяють будь-яку особу, яка присвятила себе пізнавальній життєдіяльності, вважати людиною-нотаріусом. Адже пізнання – це шлях до відкриття таємниць світобудови. Причому, це завжди нескінченний шлях, адже пізнання відбувається через взаємодію істини та заблудження з тієї причини, що універсальну взаємодію всього зі всім всебічно,

як цього вимагає діалектична методологія, охопити неможливо навіть у перспективі тисячоліть та самої вічності. Пересічна людина, реалізуючи вроджену допитливість, схильна, як це властиво міфологічному світогляду, майже відразу отримати відповідь. Адже для неї не існує просторово-часових вимірів буття. Натомість та, яка в дорослому віці обирає пізнавальний шлях, усвідомлює його як процес досягнення все більш об'єктивного знання законів Буття. Її задовольняє сам процес, повнота відкриттів якого сприймається нею як постійний процес власного *само*пізнавального розвитку. Водночас і як процес досягнення все більш глибокої органічної єдності тілесно обмеженого душевного простору з безмежним духовним простором Буття, з його вічністю.

Отже, процес пізнання своєю глибинною субстанціональною сутністю має розкриття змісту аналізованих нами слів. Здійснюючи його, *потаємне місце* стає явним; проте *усамітнення, відлюдність* від соціуму компенсується тим, що *віддалені* об'єкти втрачають свої *секрети, таємниці*, свою *окремшеність, ізольованість*, просторова *віддаленість і прихованість* яких стає *сокровенним* душевним і духовним надбанням людини. Так відбувається процес її соціалізації зі Всесвітом, в якому вона вже не відчуває принцип його побудови, згідно якого подібне притягується до подібного, як абстрактний, відсторонений від неї, бо вона як мікрокосм притягнулась, поєдналась, уподібнилась макрокосму. Можна сказати, що вона наповнилась творчістю й стала рівною Творцеві. Але це творення не з нічого, а з власних розумно-вольових зусиль.

Піднявшись на такий рівень пізнання, неодмінно появляється бажання поділитись з пересічними людьми, які, проте, не відчуваючи насолоди процесом, згодні на отримання «голого результату», який в такому разі, як зазначав Гегель, являє собою голий труп, що залишив позаду себе тенденцію. В цьому трагізм людини-нотаріуса.

Розрізняючи людину-нотаріуса й пересічну людину, не ставить завдання когось піднести, а когось принизити. Йдеться про констатацію того факту, що еволюція Всесвіту об'єктивно здійснила розподіл здібностей поміж всіма своїми структурними складовими. Для людей він у тому, що кожна з них наділена різними здібностями, виявлення яких не може бути для неї чимось байдужим. У наш час, на відміну від часу життя Еклезіаста, їй на допомогу приходять відкриття тих, хто став на шлях самопізнання й відкрив у собі самих пізнавальні *здібності* та розвинув їх до рівня *здатності* продуктивного мислення. Вони ж, будучи *жадібні до чужих таємниць*, відкрили методи тестування здібностей, вроджених кожній людині. Дослуховуючись до цих методів і методик, люди, сподіваємось, здатні побороти «буйство невігластва», перестати «насолоджуватись» ним і «ненавидіти знання». І, як наслідок, *применшити* скорботу та *примножити* радість від них, оскільки вони в ній самій і вона, поєднавшись зі своїм талантом і своїми здібностями, відчує насолоду від того, що «приємне життя – моральне, розумне й справедливе» (Епікур) водночас. Разом із цим започаткує постійний процес вдячного притягання до тих, кому вона зобов'язана своїм щастям.

Наш оптимізм ґрунтується на тому, що повага до тих верств суспільства, які займаються творчою пізнавальною діяльністю, здобута в цивілізованих країнах Європи, які пройшли стадії Відродження, Реформації, Гуманізму та Просвітництва. Це дозволило у переважній частині їх народонаселення сформувати стійке розуміння того очевидного факту, що справді «знання – сила» і що провідною рушійною силою розвитку всіх сфер суспільного життя є творча інтелігенція. Як і того, що життєвий успіх кожного громадянина залежить від його активної участі в управлінні державою хоча б на тому рівні, який відповідає усвідомленому вибору органів влади. Останній залежить від того, якою мірою він формує свою правосвідомість та на основі наявності якої вибір здійснюється не за зовнішніми

ознаками – симпатія-антипатія, не за проголошенням популістських гасел претендентами на неї, а за наявністю в них чітких програм досягнення їх змісту в тому вигляді, який дозволяє, маючи загальну освіту, їх зрозуміти, а обраним – виконати.

Якщо наведені аргументи на користь об'єктивного існування суспільного прошарку людей-нотаріусів, сформованих на основі тих ознак, які містять аналізовані слова, постає серйозна проблема, яку має вирішувати держава. Всі свої зусилля вона має спрямувати на суттєве підвищення якості всіх структур, які складають систему освіти. Це головне. Інша головна умова просвітлення масової свідомості в тому, щоб засоби масової інформації щоденно популяризували не лідерів політичних партій, а представників зазначеного прошарку. Загалом йдеться про необхідність всю діяльність державних органів спрямувати на пріоритетну роль просвітництва.

Звичайно, що це складний процес. Адже коли йдеться про зобов'язання держави, потрібно усвідомлювати, що йдеться про людей. Отже, про те, що вони мають бути на описаному вище рівні розуміння об'єктивного покликання людини. Займаючи державну посаду, кожен державний службовець не просто повинен зачитати текст присяги, а бути свідомим її функціональної управлінської сутності. А вона в тому, щоб, знов-таки, зважаючи на корінь слова – *право*, їх *управлінські* зусилля мають підпорядковуватись його розумінню як мірила та критерія справедливості. Тобто, ніколи не можна виходити за межі *права* як *справедливості*, до чого спонукає не лише їх граматичний спільний корінь, але й увесь душевний і духовний устрій службовців.

Вище ми наголошували на тому, що вроджені здібності людини достатньо ефективно виявляються різними тестовими методиками. При їх виявленні потрібно виходити з того освітньо-виховного принципу, згідно якого їх практичне втілення залежить від співвідношення *знань, умінь і бажань*. Наведена максима «знання – сила» передбачає уміння й бажання їх реалізувати й постійно розвивати. Адже з античних часів відомо, що найбільше зло суспільство чинять ті люди, які займаються тими видами діяльності, які не відповідають їх об'єктивному душевному призначенню й поклику.

Постає питання: «Для чого був потрібний такий відступ від проблеми людини-нотаріуса?»

Відповідь, з нашої точки зору, очевидна. Рівень просвітленості свідомості об'єктивними знаннями дозволяє їй зрозуміти всю несправедливість такого напрямку розвитку суспільства, за якого еволюційно сформовані людські спільноти втрачають народо-творчі атрибути, які є захисними для етнокультурного самозбереження. Коли говорять про те, що так склалось історично, потрібно зрозуміти, що так не складалось об'єктивно, оскільки історія людства вражена суб'єктивним свавіллям її провідників. Між тим саме справедливості бажає кожна людина не як якась абстрактна істота, а як істота, що отримує такий статус лише в певній, починаючи з родини, мовно, звичаєво й територіально спорідненій спільноті. Адже саме мова, як про це зазначив М. Гайдеггер, являє собою первинний дім людського буття. Але не загалом мова як засіб спілкування й передачі досвіду від покоління до покоління, а мова конкретно-історичної спільноти. Саме з її руйнації, хоча й під дією об'єктивних, насамперед економічних, умов започатковується відхід від дії об'єктивних законів Буття. Така позиція підтверджується чільними дослідниками в межах філософської антропології.

Природне – це чиста об'єктивність. Найбільшою мірою здатні її дотримуватись саме ті дослідники, яких ми віднесли до категорії людини-нотаріуса. Що стосується дослідників суспільних процесів, які формують взаємовідносини між людьми та їх об'єднаннями, то тут професійні нотаріуси цілком правомірно можуть претендувати на статус провідної

верстви суспільства. Головна причина – закон забороняє їм проявляти суб'єктивність при здійсненні правочинів. Що не означає, що вони не мають бажання проявити її в поза ними у сфері просвітницької діяльності. Але не як форму суб'єктивізму, а як суб'єктивність в її об'єктивному спрямуванні. Адже кому, як не їм, як і деяким іншим правничим спільнотам, відома конституційна норма, згідно якої «в Україні визначається і діє принцип верховенства права» [3, с. 8].

Оскільки навряд чи можна стверджувати, що норма діє таким чином, як це розуміють державні чиновники, особливо ж найвищих щаблів влади, професійно підготовлені нотаріуси мають сумнів у тому, чи властивий сумнів тим, хто ними безпосередньо керує. Приватні нотаріуси, на відміну від державних, відносячись до громадських організацій, чи не найбільшою мірою зацікавлені в реалізації того, щоб цей принцип не лише «визначався», але й «діяв». Що вкрай важливо в час, коли певна політична партія отримала майже монопольну владу в усіх її гілках. А це, у свою чергу, серйозна небезпека для того, аби утверджувати «диктатуру» закону, а не гуманістичні пропозиції права.

Висновок. Розвиток продуктивності праці дозволяє суттєво скоротити тривалість тих видів трудової діяльності людини, які забезпечують її первинні життєво необхідні потреби, зумовлені її тілесною організацією. Звідси постає проблема адекватного використання вільного часу, наявність якого, як відомо, дозволяє стати на шлях світо-ї самопізнання у їх органічній діалектичній єдності. Пізнання – це передусім активне й зацікавлене долучення до духовної спадщини, яку кожне покоління залишає своїм нащадкам. То ж, долучившись до неї, до писемних текстів у першу чергу, з'являється потреба в тому, щоб продовжити їх своїми нотатками про власні духовні й душевні переживання, до, як це властиво професійним нотаріусам, засвідчити своє тимчасове тілесне перебування в бутті власними споминами. Їх наявність – найбільш достовірний факт її існування в перспективі вічності. Чи знали б нащадки про минуле, якщо б не було літописів?..

Напрямки подальших досліджень. Очевидно, що система освіти, яка є загально-обов'язковою, повинна максимально сприяти тому, щоб всі, хто пройшов через її уроки, взяли головний. А саме: людину творить мова, тому варто примножувати її простір не розмовами, а текстами. Як цього досягти? В цьому й напрям досліджень. Чим більше авторських текстів – тим ближче до створення науки про людину.

Список використаної літератури

1. Біблія. Київ: Українське біблійне товариство, 1994. 1255 с.
2. М.М. Ухаль. Латинська мова. Підручник. Ужгород: УжНУ «Говерла», 2017. – 281 с.
3. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України, 1996. – №30.

NOTARY ENTITY OF A PERSON

Nataliya Manoylo

<https://orcid.org/0000-0002-6369-7437>

National Pedagogical University of M. P. Dragomanova,

Pirogova str., 9, 02000, Kyiv, Ukraine

Modern philosophical anthropology includes language as a manifestation of the culture of nature among the factors that formed a person in the process of the evolutionary formation of the planet Earth. Which is actually true, because together with the sound, it carries the essential diversity of the Being

of the Universe. Of course, it should be discovered in it, and not simply used as a means of communication, obtained without any cognitive effort, as is characteristic of a person in childhood. This is her calling, to which she must adequately respond with the help of purposeful training in the education system. To know oneself means to know its content, which in a specific way reveals both the essence of a specific person in the unity of individual and generic socio-cultural manifestations, and the essence of natural existence, since it is its product. The problem is not easy for an average person to accept, because it requires willpower unusual for everyday life from him, which, according to the logic of common sense, is better directed to those areas of activity that provide for his immediate needs, first of all in his own home. The fact that language is the home of her existence may appear to be just a metaphor. Meanwhile, if you focus your cognitive attention on the analysis of the meanings that language carries in itself with each of its sounds and signs in all its universal folk diversity within earthly boundaries, you can discover something unexpected. Namely: it will turn out that the ambiguity of one single word is not only a drawback, but primarily an unconditional positive point. It is not by chance that dictionaries that reflect the lexical structure of ancient languages, especially Latin, cite not a few, and sometimes several dozen. This is the word note, which is chosen for analysis and which reveals each person not just as a speaking being, but as a notary person. Combined with some others, it gives the image of a complete person.

Key words: language, person, notary, knowledge, secret, secretary, character.